

Sābit, ʿAlāʾeddīn

ظفرنامهٔ ثابت

—

سلیم کرایك برغزاسندر .

برنجی طبع

Zafername

معارف عمومیه نظارتنك رخصتیله طبع ایدلمشدر

قسطنطینیه

١٢٩٩

مطبعهٔ ابوالضیاء ـ غلطه‌ده عرب جامعی اتصالنده ـ عدد ٨

مطبعهٔ ابو الضيا

سلطان سليمان ثانينك انكروس سفرينه مأمور اولان سليمكرای نامه‌دره

كل ای رخش كلك سخن كيرو دار!
جدلكاه معنايی قيل پر غبار .
فضای بلاغتده پرطوز قوپاز!
چمنخيز انديشه‌دن سوز قوپار!
كل وسوسنك ماجراسن كيدر!
سپردن٬ قيلجدن كتور برخبر!
يتر پيچش طرهٔ مشك بند٬
آطوپ طوتمق ايستر كمان و كمند .
يتر وصف زلف كره‌در كره!
كوزوم خلقه‌لندی مثال زره .

یتر غمزهٔ کافر ایله ستیز
او دعوایی فصل ایلسون تیغ تیز
یتر مدحت یال و بال بتان
خرامنده اولسون نهال ستان .
سواران میدان شناس خیال
بو وادیلری ایلسون پایمال .
کهندر بو بنیاد خاطر خراش
خراب اولدی قالمادی طاش اوزره طاش !
بو دعوا که بیك کرّه مسموعدر؛
آنك استماعیده ممنوعدر .
نیچون وصف قیسه اولور بسته دل ؟
کوکل منت اللهه مجنون دکل .
اوروب نظم لیلی و مجنونه ال
دلی‌یه سوز آتمه صاقین واز کل !
نه در کار و بارك بر ارغاد ایله ؟
باشك دردە اوغراتمه فرهاد ایله !
او سنك بلادن ایدوب کفتکو
دلی‌یه طاش آندرمه‌در اشته بو !
نیدرسك کوروب قصهٔ وامق ؟
نه شیطانی کورده نه « لاحول » اوقی !

صاقين صوكـه اوصاف پرویزه دست !
یاقار آدمی اویله آتش پرست .
لسانه آلوب شیرینك آدینی
بوزارسك مدد آغزیكك دادینی !
سن ای خامه اوغرانمامش سمت بول !
آیاق باصمه‌دق پرده جولانكر اول !
زمین بول كه هیچ باصمه‌یه یاد آیاق !
نه مجنون قویه ال نه فرهاد آیاق .
ایدوب شاهمردیٔ كلكی بكار
تملدن سخن قصرین ایت استوار !
چیقار طاق كردونه دك بر بنا !
كه خورشید اوله آكه عالم نما .
اودیوان نظمك درین قیل كشاد !
كاوله هفت منظر بوسبع شداد .
قلاغیسی دركار ایكن تیغ وار
بر ایش كسسه طبع جواهر نكار
مباداكه مانع ظهور ایلیه
بوشوق دلی پر فتور ایلیه !
بو اتمامه جائزدكل اعتماد
قوپار كاهی لیمان ایكن تندباد !

بو مجلسده شهنامه خوان مقال
بیان ایتسه بر قصهٔ پر خیال .
ایدوب خاص بر اختراع نفیس؛
خوش آینده ودلپسند وسلیس .
تصرف ایدوب؛ بکر مضمونلری،
که ملك یمینی اوله اکثری .
الك عورتی ملکمه کیرمسون؛
« بکمزسه یاران قیرین ویرمسون ! »
کتور ساقیا جام آتش وشی !
ایچوب فتح ایدهم دجهٔ دانشی .
کیروب ضبطمه کنج فصل و بیان
اولهم ملك نظمه بدیع الزمان .
مغنی کتور سنده طنبورکی !
بدید ایله بازوی پر زورکی !
فراغت ایدوب کهنه آغازه‌دن
نوا ایله نو بستهٔ تازه‌دن .

جلوس سلطان سلیمان ثانی، و آغاز داستان ظفرنامهٔ خانی.

وقایع نویسان ملك مقال،
قلمرو کشایان صاحب کمال،

دواتن ایدوب' کرز دست هنر؛
سخن قاپوسن بویله فتح ایتدیلر :
شو دملرکه شاهنشه ماه وطین
معظم جهانیان روی زمین
شکوهنده خاقان کیتی ستان
مهابتلی سلطان سلیمان خان .
ایدوب تخت کوهر نکاره جلوس
کلوب ایتدی انس وملك دست بوس .
سپهرك ینه ال ویروب' دولتی
طلوع ایلدی کوکب رفعتی .
ایدوب بیعت اعیان دین ودول
او قطب جهانداردن آلدی ال .
ینه طوردی دیوانه انس وملك
اولوب دسته بردسته تا عرشه‌دك .
حشردر حشر اوزکه دیوان ایدی ؛
همان بارکاه سلیمان ایدی .
یدی قبهٔ آلتنده یدی وزیر؛
چو سیارهٔ سبعهٔ مستنیر .
شرف بولدی دیوان عالی ایله'
صدور کرام وموالی ایله .

اولوب باد احسان شاهی بدید
قباردی شیشوب عرق صوف سفید .
باشی تللی چاوشلری پرسرور
سلیمانه ظل افکن اولمش طیور !
صولاقلر که هب صاغدر ایشلری ؛
یولندن سپورمکده بخششلری .
نمایان ایدوب فر روین تنی
سپورکه‌یله قیرسون همان دشمنی .
نوله اولسه اول طائفه برهنز
کیمك اوجاغنده سپورکه چار ؟
زر اندوده یوکلکله بکتاشیان
برر شاخلی کرکدندر همان .
کیجه‌لرده دامنلری پرده‌در ؛
در فتحه گویا نمد پرده‌در .
ایدوب شاه مرجان کبی یریوزین
صولتمز قرار دشمنك بوینوزین .
صبا سیر پیکان صرصر شتاب
بسر طاس زرینه چون آفتاب .
نوله شعله‌سی اورسه اعدایه داغ
که بابا عمردن یاقارلر چراغ .

قاپوب تاج خورشیدی آتسه بسر
بابا اوغلیدر بونلر اتمز ضرر .
چتال بایراق ایله یمین و یسار
شهنشاه حیدر دله ذوالفقار؛
کوزینه کیرر دشمن پرغمك
ایکی اوجلی پیکانیدر رستمك .
بو وجه شبه حق بوکیم راستدر
قبای شهنشاهه چبراستدر
اولنجه سرکار بیعت تمام
ویرلدی چیقوب بخشش خاص و عام .
ترقیله احسان ایدوب عسکره
یکیدن قول اولدیلر اول سروره .
نخستین تدابیر پابسته‌دن
بو رأی رزین اولدی صورت فکن .
واروب ادرنه شهرینه شادکام،
سفر امرینه ایلیه اهتمام .
مکمل تدارکله اوّل بهار،
چکوب تیغ شادابی چون جویبار،
جنود ظفریار ایله فوج فوج،
ویره دشمنه طلقه‌لق همچو موج .

تدارك اولندی مهمات كوچ،
شهنشه ستانبولدن ایتدی خروج .
وداع ایلیوب تخت، استانبوله،
همان ادرنه دیدی كیردی یوله .
نوله ایتسه دولتله تبدیل آب
ایدر برجدن برجه نقل آفتاب .
سپه‌در سپه خسرو جم شكوه
جهان درجهان و كروها كروه !
او تخت قدیمه بولنجه وصول
همان روح ایدی ایتدی جسمه دخول .
صدور ایتدی فرمان عالم مطاع
كه جمع اولدی اجناد مهر التماع .
وزیران اطرافه صالدی برید
سفر امر ایدر پادشاه جدید .
اولاق كتدی پاشالره بكلره
جلاسن هز بران هر كشوره .
مكمل قپوكزله فصل ربیع،
اولك ادرنه شهرینه مجتمع .
نویسندكان عطارد قیاس
بلاغات شناسان معنی شناس،

قریم تختنك خان خاقانه
فضای جهادك نریمانه .
بفرمان شاهنشه بحر وبر،
بر عبرتما نامه نقش ایتدیلر .
مضامین غرّاسی شوق و غرام
مزایای زیبنده سی احترام .
مآلی بو کیم : خان قاآن نژاد،
سر آمد سرافراز حیدر جهاد .
نماینده‌ٔ فرّ کیخسروی
طرازنده‌ٔ تخت فرمانروی .
جهانداور کیقباد کلاه
فریدون درفش و سکندر سپاه .
تهمتن شرف قهرمان بنام،
نریمان هدف سام رستم سهام،
هلاکو خدم شاه اوکتا وزیر
سلیم خان غازی خدیو دلیر .
ایدوب ابلق عزمنی زیر ران،
کله باب هوشنکه اول قهرمان .
ایکی پادشاه خرد منقبت،
کلوب بر یره ایلیه مشورت .

امور ممالکده تدبیر ایده،
بد اندیش اقبالی تدمیر ایده.
لقاطیٔ هنکامهٔ رزم و کین،
امور کرا نمایه شرع مبین .
مفوّض اوله خان دریا دله؛
غزاپیشه مستنصر عاقله .
بدست برید صبا ترك تاز،
ورود ایتدی اول نامهٔ دلنواز .
اجابت بیوردی همان دعوته؛
بنوب عازم اولدی در دولته .
مثال معنبر خط مشکبار،
طوزوتمش کلیر یوللری پرغبار.
شهنشاه دورانه کلدی پیام؛
که یاقلاشدی دولتله خان بنام..
همان شهریار سلیمان جناب،
وزیر سرافرازه ایتدی خطاب :
« وارك جمله اعیان و ارکان ایله !
« کمر بسته خدّام دیوان ایله !
« بو مهمان ذیشانه تکریم ایدك !
« رعایت قیلك جمله تعظیم ایدك !

« نزول ایتدیرك عز و اقبال ایله !
« آنکچون مهیا اولان منزله . »
سوار اولدی دستور آصف شکوه ،
رکابنده خیل وخشم کوه وکوه .
کوموش صولجانلره چاوشلر ؛
که رفعتده طوپ سپهری دوکر .
صبا منقبت شاطران رکاب ،
شرف منزلت پیك صرصر شتاب .
سران سپاهان یمین و یسار
قیلج سیم و ترکش جواهر نکار .
مطنطن اغایان زرین سرج ،
صفوف عدویی ایدر هرج ومرج .
مکرم وزیران آصف خصال ،
مفخم امیران صاحب کمال .
فحول انام وصدور کرام ،
بتخصیص مفتیٔ نعمان مقام .
کما ینبغی دأب تعظیم ایله ؛
هزار احترام ایله ، تکریم ایله .
حشردر حشر ، صف بصف طوردیلر ؛
مبارك رکابینه یوز سوردیلر .

آلای ایله مستقبلین کبار ؛
دوشوب اوکنه خوش دل و کامکار .
دعالر قیلوب، سرور عادله
سعادتله ایندیردیلر منزله .
کتور ساقی خوش کلدی جامك بکا !
بلورسك بنم اشتیاقم سکا !
قاوشدر بو مشتاق کام دله !
اول آرام جان، اول مرام دله !
مغنی کتور سازکی نغمه قیل !
ولی بوسه‌لك فصلك ایستر کوکل .
بو وصلت مقامنده ای بی وفا !
مناسبمیدر هیچ مخالف هوا ؟

ملاقات شدن شاه عالیجاه، با شهنشاه سلیمان سپاه .

دم صبح کیم داور روزکار،
بو تخت زبرجدده ایتدی قرار .
قیلوب قاقم صبح دیبای کورك
جهانه کیوردی اوشاه بزرك :
اوطوردی چیقوب، تخته شاه جهان،
سلیمان ثانئ صاحبقران .

نه طوردی دیوان محشر نمون
قیامت شکوه و ابهت فزون .
عجب مزد حمكاه ایدی پیش و پس ،
که دللرده باغلاندی راه نفس !
مهابت نماینده انبوه ایدی ؛
نه دیوان، که یکپاره برکوه ایدی !
سوقاقلر طولی استیف ایدی همان ،
یوله صیغمز اولمشدی خلق جهان .
اولوب سر بدامان حور وملك
اوزاقدن بقاردی بوسیره فلك .
مهی یانکسیجی صانوب ، آفتاب
زرین ایتدی پنهان جیب سحاب .
عجایب نما خلعت خسروی ،
مجوهر کجیم ابلق پهلوی .
سحردن جهانبان فرمانروا
سرافرازه کوندردی اسب و قبا .
کلکهوشه سن مه مماس ایلمش ؛
قدم رنجنی التماس ایلمش .
بنوب ، حضرت خان خاقان تبار ،
اولور عازم درکه شهریار .

شرف در شرف، شوق درشوق ایدی .
صفا برصفا، ذوق برذوق ایدی .
جهانبان عالمده مشتاق آکا
کوزی یولده چون جام عالمنما .
اینوب رخشدن سرافراز زمین
هبوط ایتدی مریخ چرخ برین .
یدی پرده‌دن چکدی کردون کبی،
ال اوستنده خطّ همایون کبی !
کلوب بریره ایکی خان عظیم؛
بری خان سلیمان، بری خان سلیم .
قیام ایلدی؛ شهریار بنام،
ایدوب، خانه دنیا قدر احترام .
دخی کورمامشدی بوحالی سپهر
که بریره ایکی رخشنده مهر .
زهی صنع حکمت نمای اله !
قران ایتدی بر برجده ایکی ماه !
بری ماه ایدی، بیری خورشید ایدی؛
بری خسرو و بیری جمشید ایدی .
بو افراسیاب، اوخاقان ایدی .
بو اسکندر، اول سلیمان ایدی .

کهر پاش اولنجه اوابر شرف ؛
بو ایلردی پهنای کوشی صدف .
بو ایتدکده تحریك کلبرك آل ؛
او فرط صفادن اولور ایدی لال .
بو اولدقده کاریز نخل مراد ؛
او دامان رغبت ایدردی کشاد .
او دستان سرای اولسه بلبل کبی ؛
طوتاردی بو کوش صفا کل کبی .
او بوندن فیوضات ایدوب اقتباس ؛
بونك سرّی صالدی آکا انعکاس .
عجب صحبت ایتدی ایکی اهل دل ؛
که دللر مزایایه واقف دکل .
نه صورت که باغلاندی اول سینه ده ؛
ظهور ایتدی عکسی بو آینه ده
بونك جام قلبنده کی رازلر ؛
اولوردی ؛ اوم آنده جلوه کر
دیدی : خان سلیمان کردون سریر
که « ای سرافراز تهمتن نظیر !
« نه‌در دشمن امرنده تدبیرکز ؟
« مهیامی جیش جهانکیرکز ؟

« یوزه چیقدی کافر چو خط عذار ،
« قیلج ایستر اول ناتراشیده کار
« دوکوب آب شمشیر آتش وشی ،
« سونمك کرك بوفتن آتشی .
« سرعسکرلرین قهر ایدوب ، یك بیك
« بوعقربلرك باشن ازمك کرك .
« سزکله اولوب یکدل و یکجهت ،
« اولك سز بزه بز سزه قول [قنت]
« یك آهنك و یکروی اولوب شیروار
« صلالم ایکی یوزلی شمشیر وار »
« کمر بند همت اولك درمیان !
« بودملرده غیرت سزکدر همان . !
ایدوب دست برسر خدیو سلیم
دیدی : « ای مهین ظل رب رحیم
« همان سز کوکلدن ایدك همتی !
« بزمدر بودین مبین خدمتی .
« حلول ایده چون فصل ارد بهشت
« قیلوب ارض غبرایی عنبر سرشت .
« خروج ایده چون داور نو بهار
« چکوب لالهدن کرز مرجان شکار .

« سحابك فيوضاتى سارى اوله !
« شه آزرك حكمى جارى اوله !
« بتوفيق پروردكار نصير
« مهيا ايدەم بر سپاه كثير .
« خروشان اولوب، نو بهاران كبى،
« آقنلر صالام ابر نيسان كبى .
« تاتارى صالوب، صاغنه صولنه،
« بر آتش اورەم دشمن اوجاغنه .
« تاتار آتشى تيز و پيكانى آب،
« جهان آب و آتشدن اولور خراب .
« هله بزدن اقدام وسعى عظيم
« عنايت خدانكدر الله كريم . »
دعا ايلدى پادشاه ولى .
چكوب صدرينه خان صاحب دلى
ايكى قطعه صورغوج قودى باشنه،
بها تيه كمترين طاشنه .
بلندن ايدوب، خنجرين دخى نزع
ايله كمر بندينه قيلدى وضع .
جواهرلى بر تركش بى عديل،
فروزان چوريش پر جبرائيل .

کونش کبی بر خلعت پرضیا،
که سموّر شب قاپلی ایدی آکا .
حضور شهنشه‌ده کیدی همان،
بر عنقا اولوب، خان قاف آشیان .
چکلدی رکابنه بر آل رخش،
که آتش ستیز ایدی آتش درخش .
مرصّع رکاب و مجلّیٰ لجام،
مزرکش بچیم ومجوهر سنان .
ایدوب پادشاه جهانه وداع،
رجوع ایتدی اول ماه مهر التماع
چالندی همان سورنای طبل گوچ
کلوب لرزه‌یه چرخ ذات البروج .
سوار اولدی؛ اول سرفراز جها
ایدوب سمت مشتایه عطف عنان .
بو اثناده تقدیر رب مجید،
ظهور ایتدی بر اوزکه برد شدید .
(کلی) یه کلنجه سپهدار وداد،
صغوق چیقدی یوللرده حددن زیاد !
قنی ساقیا جام آتش نما ؟
صغوق چهره کوستردی دوران بکا !

کتور منقل خمی میدانه سور !
ایصنسون بو سرما زد پر فتور .
مدد، ای مغنیٔ محرق کریز !
اوفور آتش نایکی تیز تیز !
سن اولدقجه آهنك ساز فصول،
طوتام بنده مجلسده بر بر اصول !

صفت شتا ووصول موکب خان بشتا، آمدن طابور کفار و رفتن باستیصال آن کروه .

قیلج کبی کلدی زمان شتا،
کسر تیغدر تندباد صبا .
اولوب چین برچین ابر آسمان،
یوزندن یره زهر آقاردی همان .
آیاغن اوشتمش کبی جویبار،
جیب سپهر اوستنه باصدی قار .
جهان اولدی غرّنده دیو سفید
آکا یخجه ابر عمود جدید .
یاطور قشلهده کشتهلردر خیاض،
که برف اوستنه تنته چکمش بیاض !

خیاض اوزره قار طوپی کیم آقدر ،
طبقلرده کلنار بر آقدر .
چاقیل طاشی خوض جمد ریشه‌ده
شکر پیزی کوسترر شیشه‌ده .
مکر جامه‌شوی اولدی چرخ برین
کوپورمش صودر برف، تکنه زمین !
آصوب یخدن آویزه‌لر جابجا،
جهان مومجی دکانیدر کویا !
یا برد العجوزه کوموش شانه‌در،
فرو هشته یخ سیم دندانه‌در .
زمین کیدی برکرك قاقم جدید،
صچاقلرده یخ قورچاقلر سفید .
صالوب اشترا دهره چرخ عتیق،
کلیر یره کون جانبندن دقیق .
زمین بقلوا تبسی سیدر مکر،
یایوب یوفقه‌سن برف سکر دوکر
صچاقلرده رهوار کردونه باق !
صچاقلرده یخ پاره صالقم صچاق !
فلك کاسه‌در زهر برد ایله پر،
زمین مرتبانیسنی چاتلادر،

شرابن دوکوب، قیردی طوفان یوزی،
اویوزدن اولوب، قاندی قان قاریوزی .
میك جرعه‌سی پرجمد طاسده،
قزل قویه درقص‌ ألماسده !
خطب کشلرك بوز دوشوب ریشنه،
« بیغلارینی بالطه کسمز » هله !
سپهرك کوکر در یوزین زمهریر
نوله دترەسه طورسه مهر منیر !
شبانکه چاتلار سحرله نبات
نجوم اوتدیریر دیشلرین چات چات
ایدوب تیشهٔ کهکشانه شتاب
طبردار ماهه ایب اولمش شهاب .
خیال ایتمه برق سمنا دوشر !
فلك یولره آق دیبا دوشر .
کلیر دیو دشتایه خان دلیر،
بقاردی طوروب، یولره چرخ پیر .
سعادتله چون خان عالیجناب
کلوب قشله‌یه خوش دل و کامیاب .
شتا فصلن ایتدی او قدسی سرشت،
دم پرفروغیله ارد بهشت .

(کلی) شهری کیم خانه مشتا ایدی؛
جمالیله بر باغ رعنا ایدی.
ریاحین عدلیله شهر ودیار
زمستان ایکن اولدی حرّم بهار.
ایدوب سایهٔ رأفتنده حضور،
رعایا مطیب برایا شکور.
کل ونرکس آسا شه‌لجهٔ جوش
اولوب جانب دشمنه چشم وکوش.
درخشنده تیغ قضا درمیان
قدوم بهاره بقاردی همان.
ضمیرنده کیم لوح محفوظ ایدی؛
بومعنای زیبنده ملحوظ ایدی:
که ترتیب ایدوب لشکر بی شمار
قیله انکروس دشمن خاکسار (١)
ولی بو سپهر مشعبد نمون
ایدوب طوربه‌دن غیری صورت بیرون
فلك بر ایکی یوزلی آینه‌در؛
که برجانبی صورت کینه‌در.

(١) انکروس اونغرواز محرفیدرکه مجاردر.

سپهر اطلسینك نه‌در چاره‌سی ؟
كه اویمز بری برینه چاره‌سی.
غزا پیشه خاقان كرشاسب رزم ،
ایدركن بومعنایی اجرایه جزم .
قریم تختكاهندن ایردی پیام ؛
كه مسقو قیلوب ، پای غدره قیام .
بر اوباش لهله ایدوب ، اتفاق
طاشوب كلمش اول سیل خیز شقاق .
فساد اوجنه ائلشلر عروج ،
كلوب قوم یأجوجه وقت خروج .
آغرلقله اول فوج دوزخ قرار ،
زمینی اغر باصدی كابوس وار .
« قریم آطه‌سی دیو جان آندیلر ؛
« كلوب طاش كمیسی كبی چاتدیلر !
« یتشمزسه گز ایش دیكر كون اولور
« قریم آطه‌سی لجهٔ خون اولور .
ایدوب خان غازی بو پیغامی كوش ،
یم حشمی دریا كبی قیلدی جوش .
همان دعوت ایتدی دلاورلری
شناسنده كاران نیك اختری .

دیدی : « ای دلیران روشن ضمیر !
« نیجه اولمق کرك بو امر خطیر ؟
« بیلورسز که عهد ایتمشز خان ایله ؛
« عدالتلی سلطان سلیمان ایله .
« آلوب جند تاتاری اوّل بهار ،
« باصه‌م نمچه اقلیمنی سیل وار .
« بو صورت دخی ایتدی عرض جمال
« چتاللاندی ایش تیر رستم مثال !
« سفر وقتیدر ؛ شمدی نیتمك كرك ؟
« بونك هانکی یانه کتمك كرك ؟
« اکر نمچه‌یه ایلسه‌ك اهتمام ،
« قریم ملکنی مسقو ایلر تمام !
« چکرسه‌ك اکر مسقوه تیغ تیز ،
« بری جانبه نمچه ایلر ستیز ! »
دیدی کاردانان مشکل کشا
که : « ای پادشاه مظفر لواء !
« بفضل جهان خالق بی نظیر
« سزه سهلدر بویله امر عسیر .
« ظفر آیته تیغ نصرت بکف
« ایدك مسقوك طابورین برطرف !

« اوخار غمی دامن ملکدن
« قوپارسون دلیران لشکر شکن .
« واروب صکره شاهنشهك پاینه ،
« بلا داغن اور نعچه‌نك جانه »
بو تدبیره تحسین ایدوب پادشاه،
بیوردی که : « بیلسون سران سپاه ! »
سمند جهادین ایدوب، زیر ران
سوار اولدی؛ سیمرغه ذال زمان .
خیال ایتدی؛ گردون اوحالاتده
بدیع الزماندر؛ سماواتده .
رکابنده حاضر سران سپاه ،
مزرکش بجیم ومرصع کلاه .
دوشوب آردینه ایتدیلر التمام؛
نجوم ایدی آنلر اوماه تمام .
ایدوب امر سرعتده جد عظیم؛
طوزین کورمدی قالدی پیك نسیم .
خدنك آتسه در پیش اولان منزله
قالوردی و راسنده صد مرحله !
دکل ظل مخروطیٔ شام تار
قودی سایه‌سن یولده اول شهسوار .

کیدوب روز وشب جد و الغار ایله؛
صبا منقبت خنك رهوار ایله .
بدید اولدی آلتنجی کونده قوناق
[لب اوزیده] منزل [قفلیجق]
خوشا سعی و اقدام صاحب دلی
دیار [قریم] قنده ؟ قنده [کلی] ؟
بو اسفندیار، اول غزا هفت خوان،
بو رستم، او پیکار مازندران !
یورولمشدی بیتاب اولوب یاتدیلر؛
اوکون اول محلده قرار ایتدیلر .
یورولدم کتور ساقی برجام صاف !
که ترتیب اولنسون صفوف مصاف .
عمودین کتور باکه بزم جمك
قیره‌م بو بوزین نرّه دیو غمك .
مغنّی بر آوازهٔ تازه قیل !
حزین صوت محرقله آوازه قیل !
که بن داخی طبل دواتی آلام !
بومجلسده برچنك حربی چالام !

پیکار کردن خان جنگجوی تباز، با ظهور اعدای پر کینهٔ کار .
گریختن آن گروه حسران مآل، از پیش سپهدار فرخنده فال .

صف آرای میدان نظم آوری؛
هنر منقبت خامهٔ داوری . .
شرفنامهٔ فتحی تذهیب ایدوب،
سخن صفلرین بویله ترتیب ایدوب،
سحرگه که خورشید شمشیر بدست
ایدوب جیش طابور شامی شکست .
پریشان ایدوب، لشکرین کوکبك،
قراسن دخی کورمدیلر شبك !
سوار اولدی خاقان رستم مصاف
او برَ قهرمان رخش غرّنده قاف .
نه نازنده رقّاص اولور جلوه‌کر
زمین دف، جلاجل کوموش نعلار !
فروزنده بر کستوان چراغ
تماشا ایدن جانه داغ اوستی داغ .
رکابن پناه ایلیوب، ماه‌وش
مزرکش کله میرزادر؛ کونش !
نوله جوشن ابری ایتسه نقاب،
زره پوش ایچ آغاسیدر آفتاب .

اولوب چرخ نه، طقوز قات آلای
کونش طبل زرّین، شعاع کرّه نای.
یاخود دشمنك قهر ایچون وقت کین
طقوز قات صالقدر سپهر برین.
یرندن قوپوب، اول آلای مهیب
قیامت قوپاردی سپهر عجیب.
صقلدی غبار سپهدن جهان
شفقدن کونش قان قشاندی همان.
طریق غزایه اولوب، مهتدی
همان دشمنك طابورین استدی.
دم چاشت اولدی؛ بنا که بدید
سیاه بر توتون، قعر وبن نابدید.
توتونلر چیقوب، چرخه اژدر کبی،
چویرمکده کردونی محور کبی.
قرالتیلر آصمش، که چرخ کبود
سواد عظیم اولمش اول قاره دود.
قره طاغدر سر کشیده بمیغ
که اشجاری رمح ایدی؛ احجاری تیغ.
دخان عتو ایله اول قاره طاغ
ویریر طورمه شمشیر طغیانه زاغ.

لسان آشنايان پرخاشور،
طالوب بحر هيجايه [دل] آلديلر .
كهر پاش اولوب، خان زرّين سنام
سؤال ايتديلر؛ عسكرندن پيام .
ديديلركه : « اى خان مالك رقاب !
« اولندقده بوجمع كثرت حساب،
« قطاره قاتلدى؛ چوق خركله
« قيلج دار اوجنده يوز بيك كله .
« ايكى بيكدن آرتق اولو طوپلرى
« [قلنپور نه] در [شيغه] در اكبرى .
« بوعسكركه كثرتده يأجوجدر؛
« الكَ ادناسى همسايهٔ عوجدر .
« بوطابوره نسبتله سز ذره سز !
« بو بر بحر عمان سز قطره سز ! »
اولوركن لعاب ايله رطب اللسان
اوچوب كلهّ سى دل كسلدى همان !
لساندر دلك كله سن كسديرن
مثلدر بوكيم : « دل اسن باش اسن ! »
بوسودا فكن سوزلرى دللرك
بولانديردى صفراسنى عسكرك .

حقيقت عدويه اولنسه قياس
بر آوج ايدی جند يزدان سپاس .
طيانسونمی بر مختصر مرز بوم
كه يتمش ايكی ملت ايتمش هجوم !
عجب مختلف هيئت اجناس ايدی؛
مكر قافدن كلمه نسناس ايدی .
نه طابور كه بر قلهٔ قاف ايدی؛
اولهليلر ديو لفّاف ايدی .
اكر [اوشت] ديو ايلسه‌ك برخطاب
ويرير عوعوه‌يله جوابی كلاب .
چو بوقدن چكرسك اكر يك بيك
چيقارانده ميمون النده شبك .
قايش باغلو موزيله اهل شرور
جهانه قايش بالدر ايمش ظهور .
ايدوب آرقه‌سنده سپر استوار
مكر قاپلو بغه‌در اول نابكار !
الن قوينه صوقسه اول قونجلوس‌
كيرر صانكه قيل طوربه‌يه استاقوس !
ميانده تركش كه پر تيردر؛
همان طوت كه بر اوقلی خنزيردر .

جلنكيده فرض ايت كه يالديزليدر .
نه بر كيكدر كه بوينوزليدر .
مترس ايجره آلاته كچمز املك
نه قازمه كورر ايش نه تخته كورهك .
جوهس ايتدی خان ضماير شناس
رؤسای عسكرده خوف وهراس !
اشارت قیلوب مفتیٔ فاضله
مسيحا نفس پير صاحب دله .
كه فيض هويتله اول ارجمند
ويره جند اسلامه بر نصح و پند .
بفرمان صاحبقران دلير
قعود ایتدی؛ بر تودهٔ خاك اوزره پير .
كليم ايدی كويا كه بو كوه طور
عصاسيله اول پشته اوزره بو نور !
او بر برج شرف بومه انوری ؛
او توده سپهر ايدی؛ بو مشتری .
ايدوب نقل آيات بر بينات
دم عيسی وش كوستروب معجزات .
او خوش لهجهٔ رقت انكيز ايله
بو پرحالت انفاس دلخيز ايله .

جهاد آیتن نقل و تفسیر ایدوب،
غزا فضلنی خلقه تقریر ایدوب،
دیدی : « قوچ یکتلر که هپ طوغدیلر:
« بو دنیایه قربان ایچون کلدیلر .
« نه دنیای فانی، نه دولت کرك
« بزه یا غزا، یا شهادت کرك!
« قنی بر بو کونکی کبی یوم عید ؟
« اولورسهك شهید! اولدیریرسهك سعید .
« مراد آلاجق قوتلی کوندر بو کون؛
« دلیرانه بایرام؛ دوکوندر بو کون .
« قالان غازی‌یه نام و کام نکو
« شهیده تماشای دیدار هو . »
قوپوب خلقدن بر غریو انین؛
که صارصلدی نه طاغ چرخ زمین .
ایدوب سنکی یاقوت سرخ اشك خون،
اولوب ارض غبرا شقایق نمون .
واروب سجده‌یه خان تقوی پناه،
ایدردی مناجات اوظل اله .
سیه خاکه دوشمشدی نور سفید،
زمیندن اولوب، یاسمنلر بدید .

دل خالص و نیت خاص ایله·
دعا ایلدی؛ صدق و اخلاص ایله .
دونز چوریلور باشی اوزره فلك
ال آچشدی آمینه کوکده ملك .
شام آلدی؛ کل فیضدن رائحه
دعالر قبولیچون «الفاتحه» !
اسوب باد کاریز نصرت بدید،
طلاسلاندی رایات سرخ وسفید
بوطرز اوزره ترتیب اولندی؛ صفوف
آلایلر قوروب، طوردی اهل سیوف .
اولوب صاغ قولده جناح یمین،
آلای قوردی: قانغی اوسلطان دین .
یسار ظفر باره شمشیر وار؛
چکوب طوردی؛ دهشتله برشیر وار .
صفی خان ایسه قلبده جان کبی،
دل پاك مؤمنده ایمان کبی .
اولوب اوچلرك همتی رهنمای
هجوم ایلدی؛ اوچ طرفدن آلای .
قورولدی: ینه بزم و رزم وغا
مثلث کتوردی؛ قضا کویا !

بویاندی؛ می خون ایله یر یوزی
قضا صوندی؛ اعدایه اشقر کوزی .
عجب نخل بند ایدی تیر دودم
که آشلادی بر نخله اوچ قات قلم
جکر کوشهٔ خان خاقان نکین
اوخورشید ایمان و اول نور دین .
قولنده اولان سیل جرار ایله
قضا ناوکان کمندار ایله .
اوکون چکنه‌دوب پیل سرکش کبی
کیریش کردیلر خصمه آتش کبی .
نظر قلیوب طوپ اژدروشه
سمندر اولوب طالدیلر آتشه .
صالوب پنجهٔ قهری پیلان مست
طیانمادی چرخ فلك اولدی پست .
زهی شیر صولت هزبران غاب
که چرخ فلکله اوله پنجه تاب .!
اوطابور که کردوندن ایتمزدی باك
کریبان کافر کبی اولدی چاك .
اوچوب صو یولن یاپدی شمشیر تیز
او یولدن قوپلدی سیوف ستیز .

دلیران سرکش چو کیسوی یار
کیروب ایتدیلر دشمنی تارمار .
مرصع اکرلی آغالر ایله
مجوهر کله میرزالر ایله .
خصوصا بهادر آغای دلیر
وزیر دلاور امیر و مشیر .
سدس حصه‌در خصمه ششپر هله
اولوب آلتیدن صورت مسئله .
چکوپ کاه شمشیر وکه ششپری
اورردی بری بیرینه صفلری .
صالوپ اول سپه کوه پوده جنك
هجوم ایتمش؛ ابر سیاهه پلنك .
اولوب نو عروس ظفر طالبی
صارلمشدی طابوره اژدر کبی .
غزا پیشه خان تهمتن همال
صف کبر ودار ایجره ماند زال .
مبارك باشنده اوتاج کریم
همان قبه‌سی ایله [سلطان سلیم] .
اوزرنده خفتان پرکوکبه
نوله صالسه ذره سپهره جبه .

نوله اولسه' سرور هوای ظفر
او عنقایه ترکش یتر پال و پر.
جمالی اولوب' آفتاب التماع
کمند کرهکیر خیط الشعاع .
ایدوب خارق العاده بر ترك تاز
قاپوب خصمی یرتاردی؛ اول شاهباز.
سحاب ذره یاغدیروب' غیث خون
نکول ایتدی؛ قورشون عدودن بیرون .
تفنك اولمش آتش فشان اژدها
آغز وزنه‌سی کژدم پرجفا
کوب قاپهٔ طوپه تا که شرر
[اویور اژدرك قویروغك باصدیلر .]
غضبدن پر آتش اولوب' وقت جنك
قتی ایشلر؛ ایتدی طوپ وتفنك .
لب طوپدن چیقدی؛ پیچیده دود
تفنکه اولوب' صارمه قونداق کبود .
دخان ایجره صد پاره مردان کین
تو تون کاری باصدرمه ایدی همین .
اسیر دخان ایدی؛ چرخ دغل
[قبارطای] چو بو قدر تفنك جدل .

ایچندن چیقان حلقه‌در حلقه دود
آکا تللی بر پوسکل اولمش؛ کبود .
چیقوب چرخه خمپاره آتش صاچار
[کوبه بندی جادوی] ازرق مکر !
فسان سپهره اولوب، کینه دار
عجب دیش بیلر خنجر زرنکار .
زره چشم حیرت آچوب چون نجوم !
قضا قنغی جانبدن ایلر هجوم ؟
زمان رسم ایدوب، مجلس داغ ودرد
دخان ایله خون، سرخ ایله لاجورد .
ایدوب خامهٔ دسته چوپی بدست
یازاردی قضا باشه خط شکست .
می خونی ساقیٔ بزم قدر
کوموش طاس مغفرله اوپچر دوکر !
یم خون ایدی؛ عرصه‌کاه مصاف
قیلج بالغی تیغ جوشن شکاف .
قیلج موج سیال ویم خون آل
طوموز بالغی دشمن بدسکال .
اودریای خون ایچره خمپاره‌لر
دکزده یانار آطه‌لر در مکر .

اولوب جوی خون عدو پرخروش
مکر کیم [قیزل ایرمق] ایتشدی جوش .
اوجوی ایچره ماهئ مرجان وار
ملمع سرخله خنجر آبدار
دو پنجه اولوب مغفر آهنین
ایکی کفه‌در سوق آه و انین .
دلکلی سپرلرکه مسکت یدی ؛
مشبك لکن طوپ صابون ایدی .
او مسکت که اعدایه تو بیخدر ؛
درخصن اعدایه کالمیخدر .
عمل مانده بازولر ایش طوتمه‌دن
زره‌لرده قالدی ؛ دیکش طوتمه‌دن .
[اوقن آتدی] ترکش [یاین آصدی] قوس
[کیرش قیرمق] اوزره [آیاق باصدی] قوس .
[قپاق آتدی] مغفر اولوب زیر پای
ویروب قالیه آچلدی طوپ آلای .
نه آدمده طاقت نه آتلرده تاب
طوروب صاللانور قیلج ایله رکاب .
صقلدی نبرد ایچره خصم شقی
تکر و مکر اولدی ؛ طوپ قونداغی

اولنلر که آسوده حال اولدیلر؛
ویروب نقد جان مفت قورتلدیلر.
اولاشدقجه آلفته مردان دین
بوزولدی اولوب منفصل مشرکین.
بدنلر اولوب، زخمدن ناتوان
« بیچاق استخوانه طیاندی » همان.
آلوب [آلتی یی] ششپر سرفراز
یاطور بر پر و بالی اشکسته باز.
اوروب جوشنه آغزینی بوزدی کز
کلنکده بورنی قیرلدی براز
یوزین دوندروب، خنجر رخنه‌دار
سپر آرقه ویردی؛ بقصد فرار.
آچلدی، علم طوتدی سمت گریز
یلان آیغی اولدی رمح ستیز.
قیروب کوستکی رخش صبر و قرار،
فرار ایتدی؛ اعدای برگشته کار.
علیه اولدی؛ تدبیر معکوس [له]
بنه « قازدیغی قویویه دوشدی» [چه]
قیلیج اکسه‌دن ایش کسوب، موسقوه
دوشوردی بیابانه قره قره

قفادن قودی تیغ آتش نما
طبیب سپهر اوردی داغ قفا .
دکلدر غبار صف کار زار،
[دومان آتدیریر] دشمنه روزکار.
فضاده خیال ایله کرد باد،
طوزوتدی دونه دونه اهل فساد !
یاقوب نار تیغ ایله بال و پرین،
صاوردی قضا چرخه خاکسترین .
یغلدی کلوب، اول قدر باش و دل،
زبان قلم وصفه قادر دکل .
سلاسل بکردن، او بکذادکان،
که زنجیرلی سروه بکزر همان .
سر دشمنی ایتدی؛ تیغ ظفر
بلا شاهراهنده نو تودهلر.
بدنلر یاطور؛ چورهده خوار و زار،
سباع خیانه اولمش ایتدن حصار.
ایدوب کوشی و بینیدن اخذ نوال
قولاق سفرهسنه اوطورمش چقال !
وکیل خرج اولوب، مور و ماره قضا
ویریر لحم تعیینی جابجا !

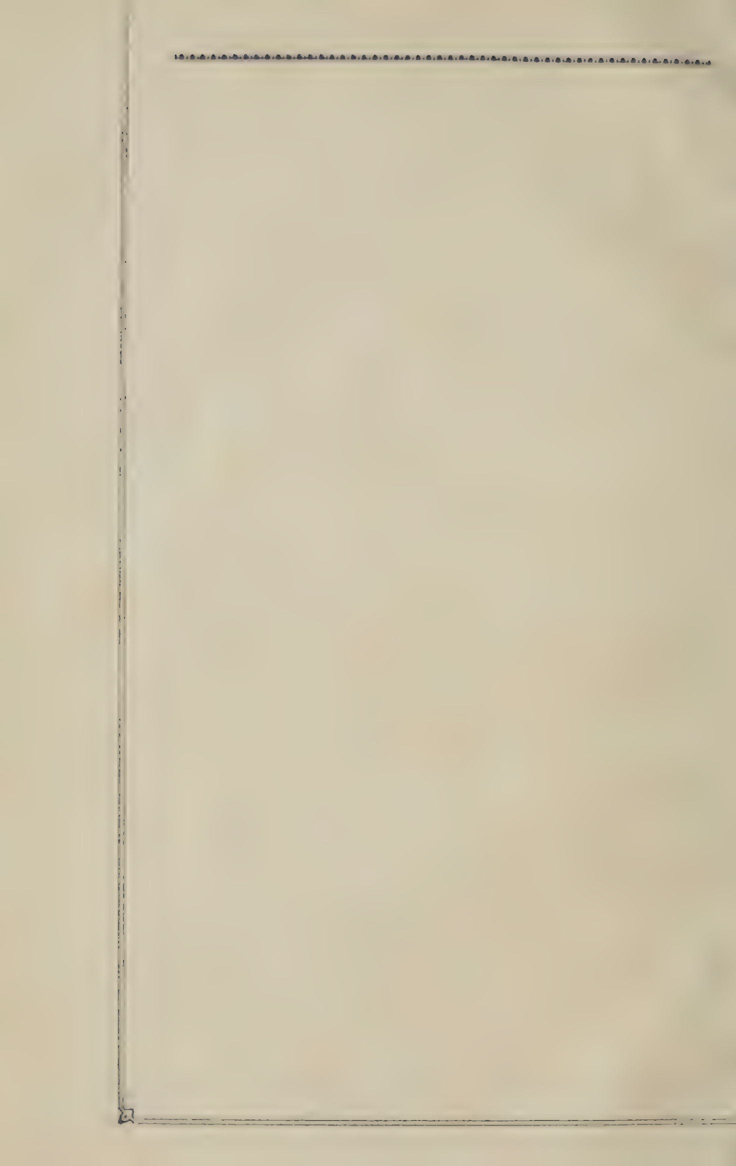
بو فتح ایله شاد اولدی؛ انس وملك؛
بو شوق ایله کیردی؛ سماعه فلك.
شبانکه سپهر اوزره صانمك نجوم!
ملائك دونغا ایدوب؛ یاقدی موم.
ویروب مجلس عشرته آب و تاب
هوائی فشنکلر آتاردی شهاب!
قیاس ایتمه؛ ده مهره اولدی قرین!
طوقوشدیردی: چرخ ایکی کبش آتشین.
دکلدر نمایان اولان کهکشان
یول ایتدی؛ سپهر اوزره روحانیان.
کوروب ایله صاچلی یلدیز خیال!
ایدر زهره رقص الده بر دستمال.
بو فتحی کوروب؛ خان یزدان شناس
ایدوب حضرت حقه حمد و سپاس.
تقرب مراد ایتدی؛ قربان ایله؛
مساکینه انعام و احسان ایله.
اسارایی آزاد ایدوب؛ یکسره
سلامتده کوندردی هر کشوره.
ایدرکن بو اعمال ایله اشتغال
ورود ایتدی؛ بر بیك فرخنده فال:

پسندیده منظر مفرح کلام،
بکف نامهٔ مغز مشکین ختام.
مزایای نازیدەسی روح زا،
مآل خوش آیندەسی دلکشا.
مکر اول محللرکه طابور شوم،
[اوزی] دن چوب، ایلشدی هجوم.
مسلح یکرمی ایکی پیك سوار
کمر بند هنکامهٔ کیر ودار.
چیقوب بحر عمّان طابوردن.
[کفه] سمتنه طوغری طوتمش دومن.
مکر بو ایمش؛ مقصد فاسدی،
نکوهیده اندیشهٔ کاسدی:
او اطراف و اکنافی ویران ایده،
دل اهل اسلامی سوزان ایده!
خراب ایلیوب، شهری اول قوم شوم،
دونه لانهٔ جغده اول مرز بوم.
بو دسیسه‌یه واقف اولدقده خان،
مهمن تدارك ایدوب، اول زمان.
آیرمش جنود ظفر پیشه‌دن
پر انبوه پر زور و دشمن شکن.

اولوب جیشه سردار با احترام،
یکن میرزا؛ شاه قادر، بنام .
بو امره که تمشیت ایتدی مراد،
همان قیلدی؛ تشمیر ذیل جهاد .
شکارین آرار ضیغم نرکبی،
او وادیلری سوزدی اژدر کبی .
بوجانبده قالمشدی خصم رذیل
کفه شهرینه کلـکه اللی میل [آلتی میل] .
یتشدی یکن میرزای دلیر،
بولود کبی، یاغدیردی باران تیر .
هوانك یوزین طوتدی؛ تیر و سپر
قیلج حاصل عمره کلمش مکر .
ذره غیث خون یاغدیریر همچو میغ،
قیروب دوکدی . خون و سری کرز و تیغ .
دوشوب، اوستنه قطرهٔ خون آل،
جبه پول پول اولدی . فرنکی مثال .
هجوم ایتدی؛ مانند شیر یله،
طیانسونمی شیر نره خرکله.
عجب اوغرادی دشمن فتنه خیز،
نه تاب شکیب و نه راه ستیز !

اوروب تیغ و کوپالی اول شهلوند
ایپ اولدی؛ اشرّا مثالی کمند.
او قوم سیه بخت و برگشته کار
یوزی قاره‌سی ایله ایتدی فرار.
بو نصر جدیدی او رستم منش
بازوب حضرت خانه عرض ایلمش.
ورود ایلدی؛ بو مفرح نوید
اولوب اهل اسلامه عید اوزره عید.

مطبعة ابو الضيا